

Vilhelm Junnila ps

Kirjallinen kysymys väestönkasvun hillitsemisestä osana ilmastonmuutoksen vastaista taistelua hallituksen Afrikka-painotuksissa

Eduskunnan puhemiehelle

Konkreettiset sitoumukset ilmastokriisin ratkaisemiseksi jäivät vähiin YK:n ilmastokokouksessa. Poliittiset johtajat totesivat yhteen ääneen ymmärtävänsä tilanteen vakavuuden, mutta käytännön toimintasuunnitelmia ei esitetty. Ilmastonmuutoksen vastaisen taistelun keulakuvan, Greta Thunbergin, vaatimuksiakin pidettiin lähinnä kiusallisina. Vaatimukset ovat kuitenkin johtaneet erilaisiin tunnereaktioihin, kuten mielenosoituksiin ja jopa paniikkiin. Tänäkin sadat tai jopa tuhannet marssivat ilmastolakon eturintamassa.

Jos ratkaisuja löydetään vähän, niin varsinaisia ongelmiakaan ei välitetä tunnustaa. Ilmastonmuutokseen aktiivisella otteella suhtautuva Yleisradiokin on ihmetellyt, miksi väestönkasvusta on tullut ilmastokeskustelun tabu (Yle 23.6.2019). Helsingin yliopiston dosentti Ulla Lehmijoki on jo kauan varoitellut väestönkasvun vaikutuksista. Sitä pidetään ihmiskunnan kohtalonkysymyksenä ja keskeisimpänä syynä päästöjen kasvuun.

Suomi on omalta osaltaan kiihdyttänyt päästöjen kasvua toimimalla alustana siirtolaisuudelle. Hiilijalanjälki on länsimaissa huomattavasti suurempi kuin kehittyvissä maissa, mutta väestönkehitys on päinvastaista. Suomessa ja valtaosassa muuta Eurooppaa on ongelmia alhaisen syntyvyyden kanssa toisin kuin Afrikassa. Silti ongelmista tehdään suuria nimenomaan kehittyneissä maissa, kuten Kanadassa. Siellä lapsettomuuskampanjoihin on sitoutunut tuhansittain ihmisiä. Suomen ja erityisesti pääministeri Antti Rinteen hallituksen suhde Afrikkaan on tässä suhteessa mielenkiintoinen. Rahalliset panostukset kehitysapuun ovat valtavia, mutta itse asiassa nämä tekevät todellisen karhunpalveluksen ilmastonmuutoksen vastaiselle taistelulle. Väestönkasvu on todellinen ongelma Saharan eteläpuolisissa valtioissa, joissa kulttuuritekijät luovat suuria haasteita.

Rinteen hallituksen ensimmäisestä budjetista saa kuvan merkittävistä Afrikka-painotuksista, mutta "Afrikka ensin" -linjan mukainen kehitysavun jakaminen ei millään tavalla edistä ilmastotavoitteita. Suomen pitäisikin profiloitua koulutusviennissä ja tehdä tulevaisuusinvestointeja myös ilmaston hyväksi. Behruz Vazvan kirjoitti (Kauppalehti, 25.2.2019), että ilmastonmuutos voitaisiin todella pysäyttää jo tällä vuosisadalla, mutta se edellyttäisi poliitikkojen pääsyä konsensukseen maapallon väestönkasvun hidastamisesta. Myös Greta Thunberg vaati voimakkaita ja konkreettisia ilmastotoimia. Olisi perusteltua, että Suomi kantaisi vastuunsa edistämällä ilmastoaaborttia. Ilmastoaabortti olisi pieni askel ihmiselle, mutta suuri harppaus ihmiskunnalle. Afrikan kehittymättömissä yhteiskunnissa lapsimäärät voivat olla valtavia, ja ongelma eskaloituu yhä pa-

Kirjallinen kysymys KK 171/2019 vp

hemmaksi ilmastonmuutoksen ajaessa heidät nälänhädän, tautien ja sään ääri-ilmiöiden vuoksi hakemaan parempaa elämää alueilta, joissa hiilijalanjälki on vieläkin suurempi.

Yleisradio selvitti 25.4.2018 tutkimuksiin viitaten, että naiset Saharan eteläpuoleisessa Afrikassa saavat keskimäärin kaksi lasta enemmän kuin itse toivoisivat. Yle viittasi Maailmanpankin tutkimukseen, jossa todettiin edellä mainittujen alueiden naisten mahdollisuuksien päättää omasta kehostaan olleen hyvin vähäisiä. Perhesuunnittelusta puhuminen väestönkasvun kontekstissa ja ilmastonmuutokseen vaikuttavana tekijänä on Marie Stopes International -järjestön mukaan herkkä aihe. Afrikassa tilanne on se, että jos naiset saisivat itse päättää, maailmaan syntyisi vähemmän lapsia. Monilla heistä ei ole tieteellistä tai uskonnollista taustaa tai tuntemusta toisin kuin länsimaissa yhteiskunnissa.

Afrikan väestörakenne aiheuttaa yhdyskunnille merkittäviä inhimillisiä kärsimyksiä. Ilmastonmuutoksen torjunnan kannalta on välttämätöntä, ettei Afrikan väestön ja talouden kasvu aiheuta samanlaista kasvua kuin Aasiassa viime vuosikymmeninä (Vihreä lanka 17.5.2019). Ilmastolakot ja muut marssit ympäri Eurooppaa voivat lievittää ahdistusta, mutta eivät sellaisenaan kykene vastaamaan IPCC:n asettamiin odotuksiin. Todellisilla ilmaston tulevaisuusinvestoinneilla ehkäisyyn ja etenkin ilmastoabortteihin eli ilmastonmuutoksen vuoksi väestöön kohdistettavilla toimilla Afrikan elinoloja voitaisiin merkittävästi parantaa ja ratkaista samalla yksi ilmastonmuutoksen keskeisimmistä haasteista.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus tehdä konkreettisia ilmastotoimia eli tuleeko ilmastoabortti nyt,

onko asianomainen ministeri tietoinen väestönkasvun aiheuttamista haasteista ilmastonmuutoksen vastaisessa taistelussa ja mihin muihin konkreettisiin toimenpiteisiin se aikoo panostaa,

miten hallitus aikoo vaikuttaa kehitysavun sisältöön, erityisesti suhteessa perhesuunnitteluun sekä väestönkasvun hillitsemiseen ja

kuinka merkittävässä roolissa hallituksen Afrikka-painotukset ovat Suomen EU-puheenjohtajakaudella?

Helsingissä 27.9.2019

Vilhelm Junnila ps